

УКРАЇНА

(19) **UA** (11) **118274** (13) **U**
(51) МПК (2017.01)
A01B 79/00
A01C 21/00

МІНІСТЕРСТВО
ЕКОНОМІЧНОГО
РОЗВИТКУ І ТОРГІВЛІ
УКРАЇНИ

(12) ОПИС ДО ПАТЕНТУ НА КОРИСНУ МОДЕЛЬ

(21) Номер заявки: u 2017 02611	(72) Винахідник(и): Щетина Сергій Васильович (UA), Полторецький Сергій Петрович (UA), Щетина Марина Анатоліївна (UA), Полторецька Наталія Миколаївна (UA)
(22) Дата подання заявки: 20.03.2017	
(24) Дата, з якої є чинними права на корисну модель: 25.07.2017	
(46) Публікація відомостей про видачу патенту: 25.07.2017, Бюл.№ 14	(73) Власник(и): УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА, вул. Інститутська, 1, м. Умань, Черкаська обл., 20305 (UA)

(54) СПОСІБ ВИРОЩУВАННЯ БАКЛАЖАНА З УРАХУВАННЯМ СТРОКУ САДІННЯ РОЗСАДИ В УМОВАХ КРАПЛИННОГО ЗРОШЕННЯ

(57) Реферат:

Заявлений спосіб вирощування баклажана в умовах краплинного зрошення в районі Правобережного Лісостепу України. Для одержання найбільшої кількості високоякісного врожаю за оптимально ранніх і загальноприйнятих (друга і третя декада травня) строків висаджування розсади використовуються сорти баклажана типу Алмаз, а для пізніх (перша декада червня) - сорти типу Геліос.

UA 118274 U

Галузь техніки, до якої належить корисна модель.

Корисна модель належить до галузі сільського господарства і може бути використана для вирощування баклажана в умовах краплинного зрошення Правобережного Лісостепу України.

Розсада, вирощена в парнику, де оптимальне поєднання чинників росту і розвитку рослин, за перенесення у відкритий ґрунт часто попадає у несприятливі умови. Встановлено, що надто раннє висаджування розсади, а також запізнення з цим технологічним прийомом вирощування баклажана негативно позначаються на його продуктивності, спричиняючи погіршення приживання рослин, масовий розвиток хвороб і загальне сповільнення росту і розвитку рослин. Вирішення цієї проблеми можливе за рахунок використання нових адаптованих сортів і встановлення оптимальних строків садіння культури для конкретних ґрунтово-кліматичних умов зони вирощування.

Рівень техніки.

Аналоги досліджень стосовно строків садіння розсади баклажана в умовах краплинного зрошення Правобережного Лісостепу України невідомі. В літературних джерелах (журналах) зустрічаються результати досліджень щодо окремих строків садіння цієї культури, проте вони носять схематичний і поодинокий характер, а в умовах краплинного зрошення зовсім не вивчені.

Задачею корисної моделі є вдосконалення технології розсадного вирощування та одержання високоякісного врожаю баклажана в умовах краплинного зрошення Правобережного Лісостепу України.

Поставлена задача вирішується тим, що для одержання найбільшої кількості високоякісного врожаю баклажана в умовах краплинного зрошення Правобережного Лісостепу України за оптимально ранніх і загальноприйнятих (друга і третя декада травня) строків висаджування його розсади використовувати сорти типу Алмаз, а для пізніх (перша декада червня) - сорти типу Геліос.

На кресленні наведений графік урожайності товарних плодів сортів баклажана залежно від строку садіння розсади.

Приклад. Дослідження проводились з сортами баклажана Алмаз (середньостиглий) і Геліос (середньоранній). Висаджували розсаду віком 50 діб, вирощену за традиційним способом з пікіруванням у парниках на біологічному обігріві. Ґрунтосуміш складалась з шести частин дернової землі, трьох - перегною й однієї частини піску. У відкритий ґрунт рослини висаджували у три строки: друга декада травня (перший); третя декада травня (другий) і перша декада червня (третій). Схема садіння - 70×25 см, що відповідає 57,1 тис. рослин/га. За контроль брали сорт Алмаз із другим строком садіння (третя декада травня).

Догляд за насадженнями баклажана полягав у систематичному розпушенні ґрунту, підживленні рослин, видаленні бур'янів і краплинному зрошенні. Захист рослин від шкідників проводили обприскуванням рослин хімічними препаратами Моспілан 50 % з.п. та Актара 25 % в.г. з нормою витрати відповідно препарату 30 та 60 г/га, а води - 300 л/га. Обробки проводили після масового відродження личинок шкідника (коли на один кущ нараховували 10-15 личинок). Рослини обприскували перед заходом сонця, коли температура повітря знижувалася до 20 °С. Після кожної обробки витримували період очікування згідно рекомендацій. За два тижні до початку плодоношення обприскування рослин припиняли. Зміна препаратів упродовж вегетації обумовлювалось реагуванням шкідника на препарат та періодом розпаду діючої речовини. Добрива вносили за рекомендованими нормами для зони Правобережного Лісостепу, при цьому азотні - вносили у визначені строки методом фертигації.

Час роботи системи краплинного зрошення визначали за кількістю води, що витекла з однієї крапельниці в перерахунку на 1 м², а кількість води, що подавалась на ділянку за один полив, - за наявною і максимально допустимою вологістю ґрунту. Поливи виконували, коли рівень вологості ґрунту в зоні розміщення основної маси коренів рослин баклажана (0-60 см) знижувався до 70 % НВ, а закінчували при вологості ґрунту 80 % НВ. Під час фази плодоношення рослин рівні вологості підвищували відповідно до 75 і 85 % НВ. Таким чином виконували 15 поливів. Загальні витрати води за вегетацію склали 2225 м³/га. Поливна норма за один полив в середньому була 150м³/га.

Аналіз урожайних даних товарних плодів баклажана (рис.) свідчить, що у сорту Алмаз найвищі показники отримано за першого строку садіння -38,9 т/га. У сорту Геліос істотно вищу врожайність забезпечили як ранній (друга декада травня), так і пізній (перша декада червня) строки садіння - відповідно 31,8 і 31,6 т/га. При цьому необхідно також відмітити, що за весь період досліджень сорту Алмаз хоча характеризувався, в середньому за строками садіння, дещо більшим урожаєм товарних плодів - 33,6 т/га, або на 2,7 т/га більше порівняно з сортом Геліос. Проте останній виявився більш пластичним до умов вирощування, оскільки різниця за

врожайністю між крайніми показниками його врожайності, у межах досліджуваних термінів вирощування, не перевищувала 2,5 т/га, тоді як у сорту Алмаз такі відмінності становили 10,1 т/га.

За результатами дисперсійного аналізу врожайних даних було встановлено, що частка впливу сортових особливостей (А) на формування цього показника у середньому сягає 19 %. Дещо більшими були вплив строку садіння (В) - 30 % і взаємодія досліджуваних чинників 21 %. Необхідно також відмітити й досить великий вплив і погодних умов року формування врожаю, частка впливу яких у середньому за роки досліджень склала 30 %, при цьому використання краплинного зрошення не завжди могло нівелювати негативну дію посухи.

Аналіз динаміки надходження товарного врожаю баклажана вказує на те, що перший строк садіння розсади обох сортів на початку плодоношення (липень місяць) забезпечує найбільший відсоток віддачі врожаю порівняно з іншими строками. Так, у сорту Алмаз віддача врожаю була на рівні 16-28 %, а в сорту Геліос - 4-33 %. Його вагова частина відповідно за сортами становила 6,9-12,4 і 0,8-13,1 т/га. При цьому, основна віддача врожаю припадала на серпень місяць, проте більшою в обох сортів вона була за другого і третього строків садіння розсади.

Під кінець вегетації рослини знижували свою активність у формуванні врожаю незалежно від сорту і строку садіння розсади. Так, у вересні та жовтні місяці вагоміші збори врожаю були у варіантах другого і третього строку садіння розсади у сорту Алмаз та першого і третього у сорту Геліос.

Отже, можна стверджувати, що за рахунок ранніх строків садіння розсади можливе збільшення частки врожаю на початку плодоношення. За більш пізніх строків садіння розсади можна збільшити частку віддачі врожаю під час масового плодоношення (серпень місяць) та в кінці плодоношення (вересень-жовтень місяць). Тобто, застосування різних строків садіння розсади при доборі сортименту сприяє рівномірному розподілу врожаю впродовж усього періоду плодоношення та подовженню надходження його з відкритого ґрунту.

Проведені дослідження стосовно способу вирощування баклажана з урахуванням строку садіння розсади в умовах краплинного зрошення Правобережного Лісостепу України дозволили встановити наступне.

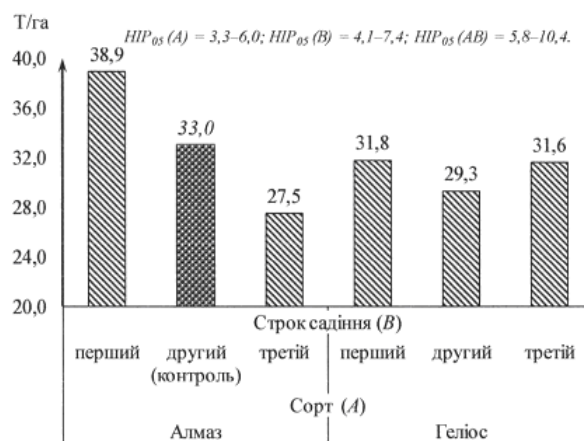
1. За сприятливих погодних умов формування найбільшої кількості товарних плодів баклажана (38,9 т/га) забезпечує використання розсади сортів типу Алмаз висадженої в другій декаді травня.

2. Використання загальноприйнятого для регіону другого строку садіння розсади (третьа декада травня) обох типів сортів забезпечить вихід товарної продукції баклажана на рівні 31,8-33,0 т/га.

3. Для подовження періоду товарного плодоношення, збільшення кількості врожаю (31,6 т/га) й одержання додаткового прибутку найдоцільнішим є використання розсади сортів типу Геліос висадженої в першій декаді червня.

ФОРМУЛА КОРИСНОЇ МОДЕЛІ

Спосіб вирощування баклажана в умовах краплинного зрошення в районі Правобережного Лісостепу України, який полягає в тому, що для одержання найбільшої кількості високоякісного врожаю за оптимально ранніх і загальноприйнятих (друга і третя декада травня) строків висаджування розсади використовуються сорти баклажана типу Алмаз, а для пізніх (перша декада червня) - сорти типу Геліос.

Комп'ютерна верстка Л. Бурлак

Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, вул. М. Грушевського, 12/2, м. Київ, 01008, Україна

ДП "Український інститут інтелектуальної власності", вул. Глазунова, 1, м. Київ – 42, 01601